

Sydänsairauksista

Olemme muutamassa edellisessä lehdessä käyneet läpi rotumme tilannetta sydänsairauksien suhteen. Varsinkin TVD (tricuspidal valve dysplasia, sydämen oikeanpuoleinen läppävikä) on ollut puheenaiheena. Muutamien jalostuskoirien jälkeläisillä on viimeisen vuoden aikana todettu sairausdiagnoosi TVD. Vaikkei sydänsairauksien määrä rodussa olekaan suuri, niiden seuraukset ovat yleensä koiralle ja sen perheelle vakavat, jopa kohalokkaat. Ja jotta saisimme lisää oikeaa tietoa sydänsairauksista, tulisi niitä alkaa myös tutkia jollain tasolla.

Viime lehdessä todettiin, että olisi hyvä, mikäli **jalostukseen käytettävillä koirille auskultaatiotutkimus (sydämen kuuntelutulos)**. Samoin todettiin, että mikäli auskultaatiotutkimuksessa todetaan sivuääni, olisi hyvä tutkia sydän ultraamalla.

Viime aikoina kysymyksiä on aiheuttanut muutama tietokantaan kirjattu sydämläppävikä saatu "avoin" -tulos, kun koiralla on todettu sivuääni tutkimuksen yhteydessä. Ennen kuin kukaan vetää mitään syvempiä johtopäätöksiä ko. koirien suhteen, kannattaa tarkistaa minkä ikäinen koira on ollut tutkimushetkellä. Jotkut sydäntutkimuseläinlääkärit tällä hetkellä merkitsevät läppänsairauksien kohdalle "avoin" alle vuoden ikäiselle koiralle. Tämä siksi, että koira ei ole tarpeeksi vanha siihen, että se voi saada ns. "puhtaan" lausunnon sydämen rakenteen osalta, vaikkei ultrauksessa mitään sairautta viittaavaa löytyisikään – poislukien tietysti sivuääni. Pentuna kuultu sivuääni ei merkitse aina sydänvikaa, ns. puppy murmur, pennun 'viatorn' sivuääni, joka katoaa iän myötä.

Ilmeisesti osa eläinlääkäreistä ei vie näitä alle vuoden ikäisenä sydämläppävikien koirien tuloksia tietokantaan? Jos nyt jollekulle käy niin, että alle vuoden ikäinen koira ultrataan, vaatii tulos tietokantaan. Onhan käsittämätöntä, mikäli koiran omistaja maksaa täyden hinnan sydäntutkimuksesta, mutta siitä ei saa tulosta näkyviin?

Ohessa jo aiemmin luvattu sydänsairauksiin erikoistuneen pieneläinlääketieteen erikoiseläinlääkäri Seppo Lambergin kirjoittama kooste TVD:stä. Seppo on kirjoittanut artikkelin myös dilatoivasta kardiomyopatiasta – vaikkei tässä rotuamme mainitakaan, sitä on rodussamme myös esiintynyt, toki vähäisemmässä määrin.

Päivi Hoffren

Labradorinnoutajan sydänsairaudet

Labradorinnoutajalla tärkeimmät sydänsairaudet ovat **oikean eteiskammion läppävikä** (tricuspid valve dysplasia) ja **sydänlihaksen vajaatoiminta**, dilatiivinen kardiomyopatia. Jonkin verran esiintyy aortan ahtaumaa ja mitraaliläppävikä kehityshäiriötä ja rappeutumaa. Omasta aineistostani löydän 11 koiraa joilla todettiin tricuspidaalidysplasia (neljällä vuotavat molemmat läpät), kolmella yksilöllä todettiin sydänlihaksen vajaatoiminta, kolmella koiralla vuoto vain vasemmassa eteiskammion läppäpässä. Näiden lisäksi löytyi yksi aortan ahtauma ja yksi sydänlihastulehdus.

Oikean eteiskammion läppävikä (TD, TVD), on rodun merkittävin sydänsairaus. TD on monimuotoinen kehityshäiriö jonka yhteydessä voidaan tavata normaalista poikkeaviin alueisiin kiinnittyviä läppävikä lehdyköitä, jotka voivat olla epänormaalisti paksuuntuneita. Kiinnityssäikeet (chorda tendinea) voivat olla

epänormaalisti pidentyneitä tai lyhentyneitä ja kiinnityslihakset voivat olla epämuodostuneita.

Esteinin anomaliassa koko läppävikä kiinnitysrakennelma on siirtynyt kohti sydämen kärkeä jolloin oikea eteinen muodostaa tavanomaista suuremman osan sydämen oikeasta puolesta. Tätä muotoa tavataan labradorinnoutajalla varsinkin pentuikässä jolloin kehityshäiriö on usein vaikea-asteinen.

TD on koiralla verraten harvinainen sydämen kehityshäiriö, lisääntyneitä esiintyvyyttä todetaan labradorinnoutajalla ja Saksanpaimenkoiralla, vähäisemmässä määrin boxerilla, Englannin lammaskoiralla, Irlanninsetterillä, Tanskandogilla ja Weimarinseisojalla.

Labradorinnoutajalle prevalenssi arvioidaan tähänastisten tutkimusten perusteella n. 0,71 ja esiintyvyys on moninkertainen muihin rotuihin verrattuna. Nämä luvut ovat kuitenkin epävarmoja

ja lisätutkimusta tarvitaan. Esiintyvyys on korkea nimenomaan suhteutettuna TD sairauden harvinaisuuteen koko koirapopulaatiossa. Koiralla todettavista synnyntäisyistä sydänsairauksista TD todetaan vain n. 7 prosentissa tapauksista,

Vertailun vuoksi sydänlihaksen vajaatoiminnan esiintyvyys altistuneilla roduilla (doberman, Tanskandoggi) on 30-40 prosentin luokkaa, useilla muillakin roduilla 5-15 prosentin tasossa. Läppänsairauden esiintyvyys pienissä roduissa on keskimäärin 30 prosentin tasossa.

Uroksilla esiintyvyys on suurempi kuin nartuilla. Sairautta tavataan kaikilla värimuunnoksilla (keltainen, musta, ruskea), metsästyslinjaisilla esiintyvyys voi olla pienempi.

Tavallisimpia samanaikaisia löydöksiä ovat väliseinäriät ja myös vasemman eteiskammion läppävikä kehityshäiriö.

Tarkkoja tilastoja esiintyvyydestä ei vielä ole käytettävissä. North Carolina State

yliopistossa on käynnistetty tutkimus jossa pyritään selvittämään sairauden esiintyvyyttä ja periytymismekanismia isommista aineistoista. Tutkimusta vetää Kate Meurs.

Tähänastisissa tutkimuksissa periytymismekanismiksi on epäily autosomaalista dominanttia osittaisella penetraatiolla tai resessiivistä periytymistä. Uusimmat arviot kallistuvat monimutkaisemman periytymismekanismiin kannalle.

TD johtaa oikean eteiskammion läppävikä vajaatoimintaan ja vuotoon, sairauden vaikeusaste voi vaihdella erittäin vaikeasta hyvin lieväasteiseen. Tästä syystä sairaus voidaan todeta jo pennulla huonoennusteisena tai vasta korkeammassa iässä sivulöydöksenä.

Tricuspidaaliläppävikä vuoto voi johtaa sydämen oikean puolen laajentumiseen. Ennuste riippuu vuodon suuruudesta ja laajentuman voimakkuudesta. Osa pentuna sairastuneista yksilöistä on elinkelvottomia, osa koirista voi elää normaalin elinkaaren joko oireettomina tai lääkähoidon kanssa, jos muutokset ovat lieväasteisia.

Tavallisin oire on rasituksen sietämättömyys. Vaikeammissa tapauksissa voidaan tavata myös **pyörtelyä ja nesteen kertymistä vatsaonteloon, raajoihin ja pleuraonteloon.** Yskä ja

yölevottomuus eivät ole tyypillisiä oireita jollei laajentumaa havaita myös sydämen vasemmassa puolella.

Rytmihäiriöitä voi ilmaantua mutta tavallisesti niitä kehittyy vain merkittävän oikean eteisen laajentuman yhteydessä.

Lääkehoitona annetaan tavanomaista sydämen vajaatoiminnan lääkitystä, nesteenpoistolääkkeitä, ACE estäjiä ja sydänlihaksen toimintaa tukevaa lääkitystä.

Jalostussuosituksen antaminen on tässä vaiheessa haasteellista koska tarkkaa periytymismekanismia ja tarkkaa esiintyvyyttä ei vielä tunneta. **Sairaus on varmuudella periytyvä.**

Omasta aineistostani löydän 11 tapausta labradorinnoutajalla jakautuneena useille vuosille. Neljä tapauksista on löydetty pennuilta jotka on tutkittu sivuäänen takia, osa löytyi jalostustutkimuksissa ja osa myöhemmällä iällä jälleen sivuäänen takia tehdyssä tutkimuksessa. Neljällä yksilöllä läppävuoto todettiin molemmissa eteiskammion läppäpissä. Erityisesti pentuikässä todetuissa tapauksissa muutokset olivat hyvin vaikea-asteisia.

Sairaaksi todettua yksilöä ei tule käyttää jalostukseen. Sairaana pennun tuottanutta uros/narttu yhdistelmää ei tule toistaa.

Tämän jälkeen ohjeistus menee hankalammaksi. **Jos jonkin yksilön jälke-**

Jalostuskoirille ainakin auskultaatiotutkimus

läisissä on sairastuneita useammassa pentueessa, en suosita jatkojalostusta tällä yksilöllä.

Yhdysvalloissa rotujärjestö ei ole vielä halunnut antaa tutkimussuosituksia vaan he odottavat lisätietoa suositusten pohjaksi.

Riittävän suuriin aineistoihin perustuvaa tietoa ei ole tarpeeksi käytettävissä jotta järjestelmällistä jalostusyksilöiden tutkimista voisi vielä suosittaa. **Valikoiva tutkimus on perusteltua ainakin jos sukulinjassa on varmistettuja tapauksia tai pentueessa on todettu sairastuneita yksilöitä. Hyvä vaihtoehto on suorittaa jalostuskoirille ainakin auskultaatiotutkimus.**

On mahdollista että rotujärjestö ja kennelliitto tulevaisuudessa antavat tutkimussuosituksen. Tätä varten lisätiedon saaminen kokonaisesiintyvyydestä olisi tärkeää.

Sydänlihaksen vajaatoiminnan esiintyvyys rodussa on omankin aineistoni perusteella sen verran alhainen ettei sitä voi pitää rodulle merkittävänä ongelmana. Tämänkin sairauden esiintyvyyttä on syytä tarkkailla koska se on useilla roduilla merkittävästi periytyvä.

Seppo Lamberg
Pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri
Lahden Eläinlääkäriasema